

Model trvalo udržateľného rozvoja a manažmentu horských oblastí

Slovenská agentúra životného prostredia v rámci 11-členného partnerstva z juhovýchodnej Európy implementuje medzinárodný projekt Green Mountain – A Sustainable Development Model for Green Mountain Areas, ktorého hlavným cieľom je spoločne rozvíjať a šíriť Spoločný model trvalo udržateľného rozvoja a manažmentu (ďalej len Spoločný model), ktorý môže poskytnúť integrovanú stratégiu pre zlepšenie, zhodnocovanie a uchovávanie prírodných/chránených horských oblastí. Pre dosiahnutie stanovených cieľov projektu partneri pracovali v troch pracovných skupinách (WG): WG1 – Identifikácia ekonomických trvalo udržateľných aktivít, schopných zmieriť rast s ochranou prírody (líder WG1 – AREC, Rakúsko); WG2 – Metódy a stratégie pre koordinovaný manažment politik a plánov (líder WG2 – SAŽP, Slovenská republika) a WG3 – Metódy a stratégie pre efektívne informovanie, tréningy/školenia a zvyšovanie povedomia (líder WG3 – Národný park Monti Sibillini, Taliansko).

Analýza súčasného stavu partnerských štátov a identifikovanie príkladov dobrej praxe na európskej úrovni (správy dostupné na webových stránkach projektu a SAŽP) boli výraznou podporou pre činnosť pracovných skupín. Ďalším dôležitým faktorom bola odbornosť členov, spoločné úsilie a vzájomná spolupráca nielen na stretnutiach, ale aj medzi nimi, vďaka ktorým sa pracovným skupinám podarilo dospieť k záverom a spracovať výstupy použiteľné a aplikovateľné v Spoločnom modeli.

Výstupy pracovných skupín

Výstupom pracovnej skupiny WG1 je na jednej strane zoznam reálne uskutočniteľných ekonomických aktivít za účelom podpory trvalo udržateľného ekonomického rozvoja v horskom území a na druhej strane základný postup ako ich zrealizovať, resp. postup je uvedený len pre niektoré vybrané aktivity z tohto zoznamu, ktoré budú realizované ako pilotná aktivita v rámci tohto projektu.

Druhá pracovná skupina – WG2, pod gesciou SAŽP, spracovala metódy a stratégie na podporu koordinovaných činností a rozhodnutí medzi rôznymi inštitúciami a aktérmi zodpovednými za manažment horských území, vrátane ich prírodného bohatstva a so zapojením horských oblastí do spoločnej integrovanej stratégie, politiky a plánov manažmentu. Výstupný tematický balík obsahuje: kritériá pre definovanie horských oblastí; metódy identifikácie a zapojenia zainteresovaných skupín do plánovania; identifikované možné typy spolupráce, ich výhody a nevýhody; pravidlá spolupráce; spoločné postupové kroky, usmerňujúce spracovanie manažmentových plánov pre horské oblasti; štruktúru manažmentového plánu, vrátane podporných nástrojov a indikátorov, ako nástroj monitoringu a hodnotenia vplyvu aktivít na udržateľnosť a životné prostredie. Štruktúra a postup spracovania manažmentového plánu je dôležitým materiálom využiteľným pri implementácii Spoločného modelu v horských oblastiach nielen v juhovýchodnej Európe.

Výstupom pracovnej skupiny WG3 je dokument *Vážme si naše hory – informovanie, výučba/školenie a zvyšovanie povedomia o horských regiónoch v juhovýchodnej Európe – príručka pre strategické vízie*, ktorý okrem analýz obsahuje aj odporúčania pre stratégie a metódy práce s cieľovými skupinami so zameraním na zvyšovanie ich povedomia o problematike TUR v horských oblastiach.

Záverečné správy pracovných skupín boli vzájomne integrované do spoločného modelu, ktorý predstavuje implementačný proces, v ktorom budú identifikované: spoločné problémy a výzvy; vízia, strategický cieľ, špecifické ciele, opatrenia a priority; kľúčové aktivity a projekty; zabezpečenie implementácie definovaných projektov vrátane hodnotenia a monitoringu. Spoločný model zároveň zastrešuje dôležité prístupy rozvoja horských oblastí, ktorými sú: prístup zdola (lokálni aktéri participujú na rozhodovaní prostredníctvom plánovania rozvoja územia), multisektorová spolupráca (spolupráca troch sektorov – verejného, súkromného a občianskeho) a multiaktérová spolupráca (spolupráca všetkých lokálnych, regionálnych, národných a medzinárodných aktérov) a obsahuje podporné nástroje na jeho implementáciu (metodiky, usmernenia, postupové kroky atď.).

Konferencia

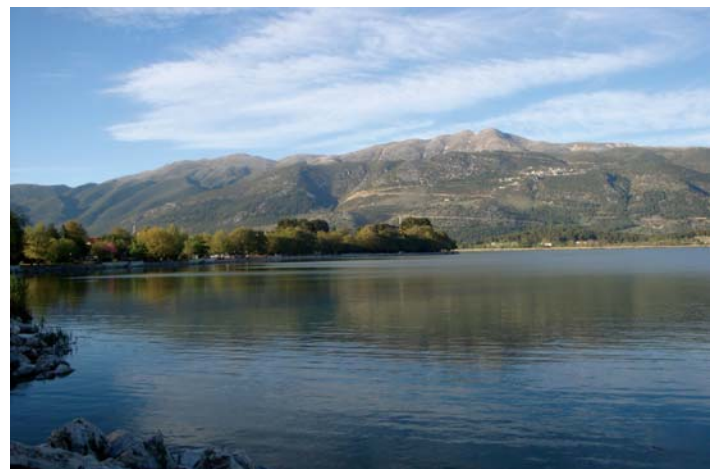
Na prvej disemináčnej konferencii (jún 2012, Bukurešť, RO), lídri pracovných skupín predstavili prvú verziu Spoločného modelu, ktorý bude následne implementovaný partnermi projektu (národný/prírodný park, regionálna samospráva, mikroregión a obec). Na základe zistení a odporúčaní partnerov bude model v závere projektu

Irdning, Rakúsko – miesto tretieho zasadnutia pracovných skupín, výhľad zo sídla rakúskeho partnera AREC Raumberg – Gumpenstein

Členovia pracovných skupín, Kőszeg, Maďarsko, biofarma v dedine Lukácsháza

Ioannina, Grécko – miesto štvrtého zasadnutia pracovných skupín, jazero Ioannina a v pozadí pohorie Zagorie

Foto: Lucia Vačková

finalizovaný a ako nástroj trvalo udržateľného rozvoja horských oblastí odovzdaný na užívanie krajinám juhovýchodnej Európy.

Ing. Lucia Vačková, projektová manažérka, líder WG2, Ing. Radoslav Virgovič, člen WG1

Ing. Renáta Grófová, člen WG3

Slovenská agentúra životného prostredia